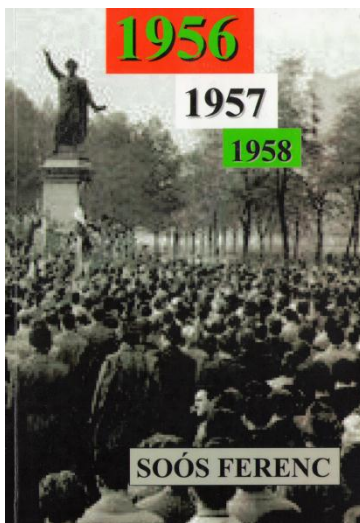

Soós Ferenc : 1956 — 1957 — 1958

Szerző: Soós Ferenc

Cím: 1956 — 1957 — 1958

Kiadó: Szerző magánkiadása

Megjelenési év: 2012.

ISBN: 978-963-08-4887-9

Előszó

Visszatekintés az átélt eseményekre, az örömteli és a félelemmel és csalódásokkal eltorzított emlékekre.

1956-ban sok, közülük néhány ma még élő társammal együtt egyetemi hallgató voltam Budapesten, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi Karán. Tanúi lettünk és vagyunk azoknak a történelmet formáló napoknak. Reménykedem, hogy még van időm és lehetőségem leírni, amit átéltem és tapasztaltam. Tanú voltam, és néhány pillanatban cselekvő részese is az eseményeknek. Bár időben nagy a távolság, de az emlékek felidézése könnyű, mert azóta sem múlik el nap, hogy ne jutnának eszembe azok a feledhetetlen órák és a keserű emléké napok.

1956 ötvenhatodik évfordulója közeledik. A forradalom és a szabadságharc eseményeinek személyes felidezésére és megünneplésére készülök ezzel a visszaemlékezéssel.

Ha 1956, ez az évszám bárhol és bármikor szóba kerül, akkor adósnak érzem magam. Még van, még lenne sok elmondani valóm, amire eddig nem volt alkalmam. Igaz, én sem tolokodtam előre az első sorokba, hogy meghallgassanak. Most elhatároztam, hogy megpróbálom legalább írásban felidézni azt a világot, azt a légkört, azt a hangulatot, ami akkor ünnepi lelkiállapotba lendített minket, egyetemistákat, a várost, amelyek nekünk most is ünnepi időszaknak számítanak, és mindig azok voltak.

Arról az évről annyi mindent mondtak és írtak. Voltak, vannak, akik gyalázták. Nem érdemlik meg, hogy szót vesztgegyünk rájuk. Voltak, vannak, akik egyéni érdekeikért meglovagolták, sokszor nagyon is érdemtelenül.

Több, párhuzamos szálon futottak körülöttünk az események. Nem lehetünk ott mindenütt, de átéltünk egy sorsfordító történelmi pillanatot, ami egész életünkre meghatározta a gondolkodásunkat a hazánkról, magyarságunkról, ideológiákról, arról, hogy sokszor (most is) mennyire egyedül vagyunk. Nem szükséges erőlködve kutatnom az emlékezetemben, hogy eszembe jusson minden fontos, átélt pillanat, amelyeket elfelejteni soha nem lehetett, amelyek mindig élénken éltek bennem.

Sok idézetet (magyar írók, külföldi költők) illesztettem be az átélt események leírása közé, mert voltak helyzetek és lelkiállapotok, amelyeket mások érzékletesebben fogalmaztak meg. Van az eseményeknek olyan légköre, melyeket én csak éreztem, de mások szavakba is tudtak önteni. Idegen országbeli költőktől, íróktól vett megragadó idézetekkel próbálom tanúsítani, bizonyítani, hogy a mi népünk, a mi hazánk híre, tekintélye, becsülete 1956-ban milyen értékes volt. Felemelő ma is olvasni a véleményüket, együttérzésüket és a lelkiismeretük megszólalását, hogy akkor nem segíthettek.

Egy mindent elviselő, csendben szenvedő, némán tűrő nép hangja szólalt meg akkor, fokozatosan erősödő hangon, majd halkult el, és sokáig csak a mélyben élt tovább. A földrengető eseményeknek, az üdítő élményeknek, a testi-lelki szenvedésnek az emlékei csak a lelkünk mélyén hagyhattak nyomokat, élhettek tovább.

Most nem az események elemzésének az igénye vezet, hiszen ezt sokan elvégezték. Talán azt sem szükséges hangsúlyoznom, hogy írás közben is az igazságra törekszem. Arra szorítkozom, hogy leírjam, ami velem történt, ahol én is ott voltam.

Nekem 1956 nem október 23-án kezdődött. Csupán az egy napra, egy hónapra néző mikroszkóp látóterét legalább egy-két évnnyire kell kiterjesztenem. Mert számomra 56 nemcsak október 6., október 13., október 23., nemcsak november 4., hanem földrengés, jeges árvíz, szellemi küzdelem, bátorság, öröm, furdaló lelkiismeret, szenvedés, megaláztatás, kiszolgáltatottság, vér és veszteség is, és Édesapám meghurcoltatása volt. És 1956 nem fejeződik be 1956-ban, hanem ott él és ég bennünk a következő keserves emlékü évben, években, és szünet nélkül kibeszélhetetlenül folytatódik. Nem csoda, hogy az átélt élmények és szorongatások emléke nem múlik el, és meghatározza, megszabja egy életre a magatartásom.

Nem hallgathatom el, hogy több leírás, visszaemlékezés tartalmának több-kevesebb részlete nem hasonlít az én tapasztalataimra. A visszaemlékezéseket, riportokat, azok részleteit olvasva tehetetlen szomorúsággal tölt el, hogy mennyi hamisítás, félremagyarázás és belemagyarázás veszi körül és rágódik bele az akkori eseményekbe, meghamisítva a valóságot. Hányan tüntetik fel hamisan a szerepüket, mások elhallgatnak fontos dolgokat. Akiknek a szavahihetőségében bízam, nem kételkedtem eddig, azok nyilatkozatait, a velük utólag készült riportokat figyelmesen olvasva, elfog a szégyenkezés. Miért változtatják meg, miért akarják megváltoztatni a történetüket és ezzel a történelmet? Eleget áldoztak, nem szükséges azokon módosítani, netán szerepüket eltúlozva tovább nagyítani.

Az erről az időszakról szóló írásos gyűjteményem hiányos. Akiknek megőrzésre október 30-án átadtam, bízam a tisztességükben, de a gyűjteményem november első napjaiban elégették. Félelemből vagy számításból megsemmisítették a sok napilapot, folyóiratot és kézzel írt feljegyzést. A szűkösen megmaradt, akkor gyűjtött irodalmat a munkám végén felsoroltam, és ezekre támaszkodom is.

Szükszavú a fogalmazásom, mert csak a pusztá tényekre szorítkozhatok. Kevés a személyes, írásos dokumentum értékű anyagom. De nem gondolom, hogy ma nem lenne fontos egy 1956-ban Budapesten egyetemi hallgató fiatal visszaemlékezése, és nem fedhetne fel eddig ismeretlen, vagy csak szűk körben ismert eseményeket.

Az egyetemisták élete – különösen, ha a diákszállókban lakó, vidékről egyetemre került fiatalúságra gondolok – zárt világ volt, amelyről a társadalom más részei kevés ismerettel rendelkeztek. Ma a történelemkönyvekben a mi akkori életünk, örömeink, törekvéseink és nélkülözésünk leírása nem szerepel. Hogy hogyan éltünk, szabadidőnkét hogy használtuk ki, mit olvastunk, egyáltalán, hogy milyen volt a diáktársadalom akkor, azt is apró részletekkel próbálom megvilágítani.

A keltezésekhez kötött idézetek nagyon fontosak. Ezek jelzik azokat az írókat, gondolkodókat, politikusokat és műveiket, amelyeket naponta olvastunk, megbeszéltünk, amelyek tájékoztató ablakok voltak a számunkra, amelyeken keresztül néztük a minket körülvevő világot, amelyek formálták, terelték és meghatározták a véleményünket, különböző helyzetekben irányították a magatartásunkat. Hasonló szerepet töltenek be a keltezésekhez kötött politikai és társadalmi eseményekre utaló rövid megjegyzések meg-fogalmazásai is.

Az írásban a gondot, a bizonytalanságot számomra az okozta és okozza, hogy megtalálhatom-e, eltalálhatom-e azt a hangnemet és formát, amely azt a hatást kelti az olvasóban, amit el akartam élni.

Közben az a súlyos felelősségterhelés is vezet, amellyel tartozom a Gyermekeimnek, az Unokáimnak, Édesapám emlékének és a társadalmunk felé is ennek az eseménysorozatnak a leírásával és összefoglalásával.

Hálás köszönettel elsősorban a mindenben támogató Feleségemre gondolok, aki az évfolyamtársam volt, aki türelmesen igazította ki a leírt gondolataim, aki megértéssel fogadta, hogy minden szabadidőm erre a munkára fordítom.

Köszönöm a Gyermekeim és Unokáim csillogó szemű érdeklődő tekintetét, amikor beszélgetés közben egy-egy részlet szóba került.

Hálásan mondok köszönetet Dr. Sántha Ernőnek, akihez közel hetven éve, gyermekkori barátság köt, és aki szüntelenül az írásra buzdított.

Mándy Zoltán plébános barátommal folytatott beszélgetések adták meg azt a szellemiséget, lelki környezetet, amelyben a régi eseményeket újra átéltem.

Miskolc, 2012

SOÓS, Ferenc: 1956 — 1957 — 1958

The author, being a university student in Budapest during the Hungarian revolution of 1956 presents in this volume his personal memories and records of those faithful weeks that defined his whole further life.

